

Vyhodnotenie dobrovoľníctva v organizácii SPDDD Úsmev ako dar za rok 2023

Napĺňanie účelu dobrovoľníckeho programu:

Dobrovoľnícka činnosť našej organizácie sme zamerali na našu cieľovú skupinu, ktorou sú deti a mládež. Snažíme sa kontinuálne podporovať ich všestranný rozvoj, najmä v rámci neformálneho vzdelávania či voľnočasových aktivít a rozvojových pobytov, ktoré sa nám dlhodobo osvedčujú, nakoľko vďaka nim je možné vytvoriť priestor na nadviazanie vzťahov s deťmi a mladými, čo je výborným predpokladom následnej práce s nimi. Našu cieľovú skupinu tvoria deti a mládež z Centier pre deti a rodiny (bývalé detské domovy; ďalej len CDR), deti vyrastajúce v náhradnej starostlivosti ako aj deti z krízových rodín, často poznačených mnohými traumami spôsobenými nestabilným a nepodnetným prostredím, v ktorom vyrastali a ktoré im mnohokrát neposkytlo bezpečné vzťahy, ktoré každý človek, nehovoriac o deťoch v útlom veku, potrebuje. Na základe našej dlhoročnej praxe s touto cieľovou skupinou podporenou mnohými výskumami vidíme, že absencia takejto bezpečnej vzťahovej osoby a neprítomnosť pozitívnych vzorov v ich životoch spôsobuje mnohé problémy, ako je osamelosť, poruchy učenia či správania, angažovanie sa v trestnej činnosti s čím je často spojené členstvo v nevhodnej partii, neschopnosť fungovať v zdravých bezpečných vzťahoch, opakovanie nezdravých vzorcov správania, ktoré zažili v detstve a vo veľkej miere aj zanedbávanie školskej dochádzky a školských povinností. Máme na pamäti, že raz tieto deti či mladí ľudia budú viesť samostatný život a našim cieľom je, aby v ňom obstáli a neopakovali chyby svojich rodičov. Pri práci s našou cieľovou skupinou je našim cieľom vzhľadom na vyššie popísané problémy prevencia, eliminovanie a zmiernenie nežiadúcich prejavov správania a nácvik pozitívnych prejavov. Nie každé dieťa alebo mladý človek je však zahľtený problémami. Našou cieľovou skupinou sú aj tí, ktorí "len" nemajú dostatok príležitostí na svoj rozvoj a my im ich chceme vytvoriť. Vďaka našim dobrovoľníkom a prostredníctvom rôznych aktivít, podujatí a iniciatív sme sa snažili dosiahnuť inklúziu detí vyrastajúcich v Centrách pre deti a rodiny a rodín zo sociálne znevýhodneného prostredia a marginalizovaných rómskych komunit, aby aj oni mali dostatok príležitostí a možností na aktívne trávenie voľného času, osobnostný rozvoj a vzdelanie. Na to, aby sme im v tom však vedeli pomôcť, aby nás vnímali ako pozitívne vzory a aby sme ich prostredníctvom poskytnutia bezpečia a dôvery vedeli sprevádzať, potrebujeme naše vzťahy s nimi budovať a posilňovať, čo sa nám darilo na základe systematickej, dlhodobej a pravidelnej činnosti s nimi v rámci Anjelského (dobrovoľníckeho) programu. Anjelský program sa nám aj v tomto roku darilo naplňovať pravidelnou systematickou činnosťou základných kolektívov, ktorá bola dopĺňaná jednodňovými aktivitami pre deti a mládež a zvyšovala tak jej efekt. Tieto činnosti tvoria základy pre prácu s našou cieľovou skupinou, sú dôležitým krokom k budovaniu pozitívnych vzťahov a boli zamerané najmä na vedenie detí k efektívnemu tráveniu voľného času. Akousi pomyselnou nadstavbou pre túto systematickú a pravidelnú činnosť v rámci základných kolektívov boli rozvojové viacdňové a pobytové podujatia, ktoré boli vyvrcholením pravidelnej činnosti a na základe už vytvorených vzťahov s deťmi a mladými sme sa potom mohli v rámci viacdňových stretnutí oveľa efektívnejšie venovať ich ďalšiemu rozvoju a vzdelávaniu. Každý pobyt mal dôsledne pridelenú tému, tematika pobytov bola prispôbena potrebám konkrétnych detí a mladých vyplývajúcich z celoročnej činnosti základných kolektívov a tiež na základe našej dlhoročnej praxe s cieľovou skupinou. Rozvojové viacdňové a pobytové podujatia boli doplnené o jednodňové vzdelávacie podujatia a aktivity počas celého roka. Veľkou súčasťou našej práce, v ktorej vidíme obrovský

zmysel, je práca s mladými dospelými. Naše skúsenosti ukazujú, že z mladých dospelých, ktorí sa včas podchytili a dokázali spracovať svoju minulosť, vyrástli šikovní mladí lídri schopní riadiť projekty a programy a byť tak zdrojom pomoci pre druhých. Cieľom našich celoročných vzdelávacích a rozvojových podujatí pre túto cieľovú skupinu bola príprava mladých dospelých na samostatnosť, aby sa dokázali stať súčasťou fungujúcej spoločnosti a boli v maximálne možnej miere schopní postarať sa o seba a neskôr aj o svoju budúcu rodinu, bez odkázanosti na pomoc rôznych inštitúcií či systémov dávok, ako to v praxi často býva. Tento cieľ sa nám darilo počas roka napĺňať prostredníctvom SOS programu, ktorý pozostáva z rôznych menších projektov, zameraných na pomoc a vedenie práve tejto cieľovej skupiny. Jedným z nich je Iniciatíva Domováci domovákovi, ktorá nielenže združovala odchovancov detských domovov a vzdelávala účastníkov tejto skupiny, ale svoje nadobudnuté zručnosti a vedomosti využívali samotní účastníci ďalej vo vzťahu k mladým dospelým v rámci vzdelávania a rozvojových pobytov. Táto spolupráca predstavovala pre mladých bezpečnú základňu, ktorá im často chýba. Práve zdieľanie spoločnej skúsenosti s vyrastaním v detskom domove je neoceniteľným prvkom tejto Iniciatívy, ktorý mladých podnecoval k pocitu dôvery, istoty a následnej možnosti sa rozvíjať a rásť. Taktiež skutočnosť, že mladých sprevádzali bývalí „domováci“, ktorí sa tiež podieľali na zhodnocovaní programu realizovaných rozvojových aktivít a na individuálnej práci s mladými, umožňovala lepšiu identifikáciu potrieb cieľovej skupiny, nakoľko si prešli podobnými vecami a častokrát vedeli oveľa lepšie pochopiť, čím si mladí prechádzajú, s čím bojujú a čo ich trápi. Mladí tak mali tiež možnosť vypočuť si príbehy samotných odchovancov detských domovov, ktorí sa úspešne začlenili do bežného života a boli schopní si založiť vlastné rodiny a mať stabilný život a zázemie, čo pôsobilo ako efektívny zdroj motivácie týchto mladých. Ďalej sme pokračovali vo zvyšovaní kompetencií mladých ľudí z CDR v oblasti ich osobnostného a kariérneho rastu a rozvoja manažérskych zručností prostredníctvom Školy mladých lídrov, kedy bol našim hlavným cieľom rozvoj zručností účastníkov aktivít, ktorí sú prirodzenými lídrami, rozvoj ich osobnosti s víziou, aby sa mohli stať vedúcimi základných kolektívov, prípadne sme ich mohli v budúcnosti začleniť do pracovného procesu v rámci našej organizácie. Ďalším projektom je Domovácky parlament, ktorý je zložený zo súčasných mladých dospelých ako zástupcov z radov detí a mladých dospelých z CDR. Týmto projektom sme sa snažili reflektovať aktuálne potreby mladých dospelých, učili sme ich vyjadrovať svoje pocity, názory, podávať podnety, inovatívne nápady smerom k zlepšovaniu kvality života detí v centrách a zvyšovania kvality ich kompetencií k ľahšiemu osamostatneniu sa a začleneniu do spoločnosti. Nakoľko sa nám ukázala veľká dôležitosť pracovať s mladými aj na odpustenie, kedy sa neodpustenie často ukazovalo ako prekážka v napredovaní a k zážitku životnej spokojnosti, ďalším z projektov uskutočnených v uplynulom roku je aj seminár s názvom Cesta domov pre mladých, ktorí nemajú odpor ku viere, ktorého hlavným cieľom je rozvíjať osobnostný i duchovný rast mladých, kde sme prostredníctvom prednášok, svedectiev, zážitkových aktivít, ale aj pomocou modlitieb mladým domovákovi ukazovali cestu ako odpustiť, spracovať svoju minulosť a žiť tak plnohodnotný život. Nakoľko pracujeme s náročnou, resp. citlivou cieľovou skupinou, nezabudli sme ani na vzdelávanie vedúcich základných kolektívov a dobrovoľníkov. Celoročne sme organizovali vzdelávania zamerané na ich lepšie pochopenie prežívania detí, ktoré vyrastajú v centrách pre deti a rodiny a v rodinách v kríze. Mnohí dobrovoľníci vyrastali v zdravej a šťastnej funkčnej rodine, preto si len ťažko dokázali predstaviť, čím všetkým si prechádzajú deti, s ktorými pracujeme. Preto je potrebné a zároveň sa nám to aj potvrdilo, aký obrovský zmysel má tento typ pravidelného vzdelávania, kde prostredníctvom teórie v spojení so zážitkovými aktivitami učíme dobrovoľníkov ako k takýmto deťom a mladým pristupovať, v zmysle ochrany ako detí tak aj dobrovoľníkov. Počas roka sa nám podarilo zrealizovať viacero úspešných podujatí či projektov zameraných na prácu s našou cieľovou skupinou (podrobný popis aktivít uvádzame vo vyhodnotení plánu činnosti v roku výzvy) a máme za to, že sa nám úspešne a efektívne podarilo naplniť stanovený účel využitia dotácie,

najmä na základe spätnej väzby a čoraz väčšieho zapájania sa detí a mladých do našich aktivít a do chodu našej Spoločnosti.

Vyhodnotenie dobrovoľníckeho programu za rok 2023:

Anjelský - dobrovoľnícky program sme realizovali na základe pravidelnej činnosti v základných kolektívoch, frekvencia stretnutí variovala od stretnutí 2x týždenne až 1x mesačne. Táto činnosť tvorí základ našej ďalšej činnosti s deťmi a mladými a aj napriek viacerým prekážkam (opísané v časti neočakávané prekážky a výzvy) sa nám darilo udržiavať kontinuitu týchto aktivít, i keď niekedy v nižšom počte. V rámci aktivít sme sa zameriavali na cieľavedomý a systematický rozvoj osobnosti detí, doučovanie, rozvoj kompetencií potrebných pre ich plnohodnotný život a začlenenie sa do spoločnosti a pracovného života a vytvárali sme im tak zmysluplné trávenie voľného času, blízke a bezpečné vzťahy a najmä pozitívne vzory, ktoré im často v živote chýbajú. Pravidelné aktivity boli dopĺňané jednoduchými aktivitami zameranými na preventívne aktivity proti obchodovaniu s ľuďmi, kriminalite či iným sociálno-patologickým javom, s ktorými sa naša cieľová skupina často stretáva. Tiež sme u detí podporovali zdravý životný štýl, kultúrne cítenie, rozvoj kreativity, tvorivosti a fantázie, tímovej spolupráce či rozvoj manuálnych zručností. Jednoduché podujatia mali taktiež voľnočasový charakter, vždy však smerujúci k podpore zručností či budovania pozitívnych vzťahov, či už k prírode, športu alebo medzi sebou navzájom. V tomto roku sa nám podarilo zorganizovať 4 úspešné regionálne kolá Najmilšieho koncertu roka, ktorý predstavuje prehliadku talentov detí z CDR a ohrozených či náhradných rodín, ktoré celý rok pracujú na svojich vystúpeniach a v rámci slávnostného programu majú možnosť vystúpiť pred publikum a za svoju snahu zožať potlesk, čím zvyšujú svoju sebahodnotu a sebavedomie. Regionálnych kôl sa dokopy zúčastnilo až 397 šikovných detí a mladých talentov. V rámci kontinuálnej spolupráce so Slovenským národným divadlom sa naše deti mali opäť možnosť zúčastniť projektu Divadlo pre všetky deti a zúčastniť sa tak 3 divadelných predstavení, ktoré by za bežných podmienok nemali možnosť kvôli socio-ekonomickým pomerom vidieť. Podarilo sa nám uskutočniť mnohé športové podujatia, nakoľko máme za to, že športom nebudujeme len zdravie, ale tiež učíme deti disciplíny, tímovej spolupráci, vytrvalosti aj napriek prehre a vieme ich k tomu, aby boli schopní stanoviť si ciele a potom ich aj postupne dosahovať. Okrem Športových hier - Olympijský deň pre deti z CDR, ktoré boli organizované na regionálnej aj celoslovenskej úrovni, sa nám podarilo pokračovať v projekte Domovácke kilometre uja Peťa, ktorého sa zúčastnilo až 215 účastníkov. Ďalej sme organizovali podujatia s konkrétnou tematikou ako je napríklad Veselé varenie, Veľká noc a tradície, Opekačka v kempe a veľa úsmevov na tvári, Beh cez prekážky, Objav svoj talent, Deň detí, či Mikuláš. V niektorých regiónoch sme pokračovali v tradícii „Mikuláša na kolesách“, kedy dobrovoľníci prišli priamo k deťom v rodinách, ktoré si nemohli dovoliť cestovanie na miesto konania mikulášskych programov. V rámci vzdelávania sme sa venovali 4 hlavným oblastiam - vzdelávanie detí, mladých dospelých, dobrovoľníkov a širokej, laickej i odbornej, verejnosti. Vzdelávanie detí - v rámci neformálneho vzdelávania detí sme zmysluplnými aktivitami rozvíjali všestranný rozvoj ich osobnosti, tvorivosti, fantázie, tímovej spolupráce, jemnej motoriky, myslenia, manuálnych zručností, pohybových a športových schopností, kondície, zdravého životného štýlu, sebaaprezentácie, komunikácie a zdravého sebavedomia, posilnenie vzťahov medzi deťmi, umeleckého cítenia a pod. Témy boli napríklad: Maľujem si svoj príbeh, Etiketa správania, Voda nad zlato, Zázrak ľudského tela, Vytvárame z papiera, Ekológia, Z rozprávky do rozprávky, Spoznaj svet, Záhada Bádateľa, Tvorilky, Cít s druhým, Výchova k zodpovednosti na cestách, Gentlemani a dámy, Učíme sa korčuľovať a mnohé iné. Vzdelávanie mladých dospelých - vzdelávanie mladých dospelých je pod záštitou SOS programu popísaného v prvej časti tejto záverečnej správy. V rámci tohto programu sa nám podarilo zorganizovať dve 4-dňové vzdelávacie pobyty Akadémie Pipi dlhej pančuchy, ktorých sa dokopy zúčastnilo až 160 mladých. Venovali sme sa témam ako moje

bezpečné miesto, identita, sebahodnota a moja budúcnosť. V rámci Akadémie sme uskutočnili aj manažérsky rozvojový pobyt zameraný na osobnostný rozvoj a rozvoj manažérskych zručností a jeho hlavným cieľom bolo pripraviť mladých, ktorí sa nachádzajú na pomyselnom štarte do života, na osamostatnenie sa. V spolupráci s viacerými firmami sa mladí učili ako si správne napísať životopis, ako sa pripraviť na pohovor, vyskúšali si simuláciu pohovorov a formou zážitkových aktivít sme sa venovali aj téme osobnostnému rozvoju a téme duševného zdravia. Na online i offline úrovni sme pokračovali v neformálnych vzdelávaniach v rámci Iniciatívy Domováci domovákmi, kde sme preberali témy ako: Duševné zdravie, Nebezpečenstvo na internete, Sebarozvoj, Spomíname na detstvo, Deň bez násilia a mnohé iné. V rámci projektu Cesta domov sme uskutočnili dve 6-dňové vzdelávacie semináre zamerané na problematiku odpustenia u detí vo veku 15 – 25 rokov z CDR a náhradných rodín. Tohto podujatia sa dokopy zúčastnilo až 200 účastníkov a nakoľko v tom vidíme veľký zmysel a počas roka sme zaznamenali po tomto podujatí veľký dopyt, uskutočnili sme ďalší pobyt Cesta domov, ten bol však pre vekovú kategóriu 10 – 14 rokov, ktorého sa zúčastnilo 44 účastníkov. Nakoľko to bol pilotný projekt, ktorý bol pre nás veľkou a nečakanou výzvou, tešíme sa krásnej spätnej väzbe a veríme, že v týchto projektoch budeme môcť pokračovať aj naďalej. Vzdelávanie dobrovoľníkov - v rámci Anjelskej akadémie - celoslovenské vzdelávanie dobrovoľníkov - sme zrealizovali 2 víkendové stretnutia, ktorými si dokopy prešlo 106 dobrovoľníkov, ktorí sa vzdelávali v oblastiach ako je psychológia, pedagogika a sociálna práca, kedy hlavnými témami boli: motivácia v dobrovoľníctve, vzťahová väzba, odpustenie, práca s dieťaťom v CDR, komunikačné zručnosti, empatia a porozumenie/prijatie, krízová intervencia, poruchy správania. Pokračovali sme tiež v cykle vzdelávania pre nových dobrovoľníkov s názvom Dobrovoľnícky základ, ktorým si musí prejsť každý dobrovoľník pred prvým kontaktom s dieťaťom, kde sa v priebehu roka vyškolilo 55 dobrovoľníkov. Toto vzdelávanie pozostáva z cyklu 3 online stretnutí, ktoré opakujeme každý mesiac a ktoré sú zamerané na prácu s cieľovou skupinou detí z CDR, náhradných a z ohrozených rodín, hlavné témy: náhradná starostlivosť na Slovensku, straty, príčiny náročného správania detí so zameraním na vzťahovú väzbu, traumy a vývin, náročné správanie detí a ako s ním pracovať. Naši dobrovoľníci tiež mali možnosť sa zúčastniť na školeniach realizovaných či už našou organizáciou, alebo v rámci ponúk dobrovoľníckych centier či NIVAMU. Okrem toho sme s vedúcimi základných zložiek a dobrovoľníkmi realizovali pravidelné porady a vzdelávania. Plánovali sme aktivity, rozvíjali vedomosti dobrovoľníkov o význame bezpečnej vzťahovej väzby, učili sme sa ako posilňovať zdravé sebavedomie a sebaúctu či pozitívne myslenie, realizovali aktivity na posilňovanie vzťahov medzi dobrovoľníkmi, lepšie poznanie sa navzájom a ich motiváciu. Rozoberali sme, aké majú deti potreby, ako pracovať s ich stratami a spomienkami z minulosti, ako vedieť reagovať v rozhovoroch na tému biologickí rodičia, učili sme ich plánovať, tvoriť, pripravovať a realizovať jednotlivé podujatia zamerané na rozvoj osobnosti detí a podporu zdravého vývinu. Vzdelávanie, laickej i odbornej, verejnosti - pozostávalo z odborných konferencií, ktorých sa zúčastnili okrem odborníkov pracujúcich v danej oblasti aj mladí ľudia, študenti, dobrovoľníci i laická verejnosť. Patrí medzi ne 23. ročník konferencie Mosty v sociálnoprávnej ochrane, konferencia pre vychovávateľov, konferencia pre pomocných vychovávateľov, konferencia Príprava mladých dospelých na samostatnosť. Počas roka sme uskutočnili viacero online webinárov a tiež sme uskutočnili akreditovaný výcvik Koordinácia a facilitácia konferenčného modelu práce s rodinou (viac o týchto vzdelávaniach v časti Napĺňanie strategického plánu). S cieľom informovať odbornú aj laickú verejnosť o našich aktivitách sme sa zapojili do Týždňa dobrovoľníctva v spolupráci s CDR Piešťany na Deň rodiny. Spolu s inými organizáciami sme vytvorili rôznorodé stanoviská pre deti a mládež, ako tvorivé dielne, súťažné aktivity, skákajúci hrad a aj pre tých najmenších aktivity na rozvoj jemnej a hrubej motoriky, rôznorodé stanoviská pre deti a mládež, ako tvorivé dielne, súťažné aktivity, skákajúci hrad a aj pre tých najmenších aktivity na rozvoj jemnej a hrubej

motoriky a pod. Taktiež sme sa zúčastnili podujatia „Dobrovoľníci deťom“, ktoré organizovalo mesto Trnava, kde sme mali možnosť prezentovať našu organizáciu a pripraviť pre deti zábavný program. Na regionálnych úrovniach sme zrealizovali nábery najmä na stredných a vysokých školách, kde sme takisto prezentovali našu činnosť. O našich dobrovoľníckych aktivitách sa počas celého roka snažíme na našich regionálnych sociálnych sieťach (FB a IG) pravidelne informovať širokú verejnosť, čím robíme osvetu problematike náhradnej starostlivosti a znevýhodnených či ohrozených rodín na Slovensku. Za účelom skvalitňovania našej činnosti a taktiež zviditeľňovania našej organizácie sme počas roka sieťovali s inými organizáciami ako napríklad IPčko, Centrum komunitného organizovania, Centrum dobrovoľníctva, OZ Nádej deťom, OZ V.I.A.C, pravidelne sa zúčastňujeme na lokálnych „Dobroraňajkách“ za účelom výmeny skúseností a rozšírení spoluprác. V rámci spolupráce s krajskými a okresnými mestami a ostatnými organizáciami sa pravidelne zúčastňujeme podujatí, ktoré organizujú, či už v rámci mesiaca dobrovoľníctva alebo počas celého roka. V súvislosti so stále prebiehajúcim vojenským konfliktom na Ukrajine sme pokračovali v pomoci utečencom, okrem materiálnej pomoci a rôznych zbierok, najmä v realizácii podujatí za účelom inklúzie detí a mládeže. Uskutočnili sme rozvojový pobyt pre ukrajinské deti v Bratislave a v rámci ostatných pobytov či podujatí sme sa snažili v čo najvyššej možnej miere ukrajinské a slovenské deti spájať.

Číselné hodnoty za rok 2023:

Spoločnosť priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar		
Názov	počet akcií k 31.12.2023	počet účastníkov k 31.12.2023
Celkový počet členov/registrovaných účastníkov v organizácii	4911	x
Celkový počet dobrovoľníkov v organizácii	677	x
Celkový počet vedúcich základných kolektívov	67	x
Celkový počet členov/registrovaných účastníkov s menej príležitosťami (resp. so znevýhodnením)	3804	x
Celkový počet základných kolektívov (klubov, krúžkov a pod.)	103	x
Aktivity pravidelnej (systematickej) činnosti (krúžky, stretnutia, kluby a pod.) v trvaní do 4 hodín	1792	12544
Jednodňové podujatia pre mladých ľudí v trvaní 4 hodín a viac	531	7229
Viacdňové podujatia pre mladých ľudí	21	781
Vzdelávacie podujatia	551	6707
a) z toho pre dobrovoľníkov vzdelávanie	93	1000
Počet úspešných absolventov akreditovaných vzdelávacích programov v roku podania žiadosti	1	17
Pobytové podujatia	28	868
Informačné aktivity (kampane, semináre, festivaly a pod.)	14	147

Dňa 31.1.2024

Mgr. Zuzana Spiessová
Kordinátor Anjelského programu Slovensko
SPDDD Úsmev ako dar